

ONL voor Ondernemers: “Geef ondernemers houvast in crisistijd”

Position paper Commissiedebat Bedrijfslevenbeleid – 19 oktober 2022

Mkb-ondernemers hebben het zwaar. Veel bedrijven hebben een flinke dreun gekregen van de coronacrisis. Er leek daarna een periode van stabiele economische groei aan te breken, maar niets bleek minder waar: de inflatie, de stijgende energieprijzen en in het bijzonder de personeelstekorten zorgen er juist voor dat veel ondernemers onzekere tijden ervaren. Hierdoor is er voor de meeste ondernemers simpelweg geen tijd en ruimte om vooruit te kijken, waardoor het verdienvermogen onder druk komt te staan. Dit heeft niet alleen grote gevolgen voor het mkb, maar ook voor de Nederlandse economie en de werkgelegenheid.

Nederland wordt namelijk steeds meer afhankelijk van het mkb. Werkgelegenheid wordt steeds meer door het mkb gecreëerd. Hetzelfde geldt voor innovatie en de oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen zoals de energietransitie. Stabiel en voorspelbaar beleid is nu nodig om mkb-ondernemers houvast te bieden, te stimuleren en te ondersteunen waar nodig. In dit position paper doet ONL voor Ondernemers een drietal suggesties die mkb-ondernemers houvast geven. Nogmaals, een stabiel en voorspelbaar vestigings- en ondernemersklimaat waarin ondernemerschap goed gedijt is cruciaal voor Nederland. De suggesties zijn als volgt:

- ❖ **Geef het mkb houvast bij de energiecrisis en de verduurzamingslag;**
- ❖ **Stop met het constant aan de knoppen van het (fiscale) beleid te draaien;**
- ❖ **Verlies het Nederlandse verdienvermogen niet uit het oog.**

Geef het mkb houvast bij de energiecrisis en de verduurzamingslag

Ondernemers zitten al maanden met een te hoge energierekening, en dan moet de winter nog beginnen. De remedie lijkt voor veel politici simpel: bereken de extra kosten door in de prijzen. Helaas kunnen 60% van de ondernemers de kostenstijgingen niet of nauwelijks doorberekenen¹. Dat blijkt uit recent onderzoek van het CBS. De stijgende energieprijzen en het niet kunnen doorberekenen van de kosten, is een gevaarlijke cocktail die kan leiden tot faillissementen. Bedrijven komen de winter niet door zonder steun en zoeken houvast.

Er is haast geboden met de compensatie van de energierekening van het mkb, met in het bijzonder het energie-intensieve mkb. Tegelijkertijd is er behoefte aan duidelijkheid. ONL roept op om nog deze maand te komen met een duidelijk pakket aan maatregelen om het mkb te compenseren voor de enorme kosten die zij zullen maken. ONL denkt bijvoorbeeld aan een overbruggingskrediet, dat ondernemers kan helpen bij een kortstondig liquiditeitstekort. Dit is een manier waarop getroffen ondernemers deze winter door worden geholpen.

Er valt daarnaast winst te behalen bij de verduurzamingslag van het mkb. Doordat de afgelopen jaren erg moeizaam waren, kwam een deel van de ondernemers er niet aan toe om te verduurzamen. Er is juist nu een groeiende groep ondernemers die wel wil verduurzamen. Alleen weten ondernemers vaak niet goed hoe en waar ze moeten beginnen.

Voor meerdere subsidieregelingen komt meer geld beschikbaar, maar het gaat niet alleen om financiële ondersteuning. Het is belangrijk dat ondernemers met raad en daad worden bijgestaan over hoe er verduurzaamd kan worden. De Subsidie Verduurzaming MKB kan hier een bijdrage aan leveren. Tot slot moeten praktische beperkingen versneld worden weggenomen door de overheid. Ondernemers die zonnepanelen willen aanschaffen zijn bijvoorbeeld pas in 2024 aan de beurt vanwege een tekort aan installateurs. En het loont niet om in een elektrische auto te gaan rijden. Zo

¹ CBS ‘Ondernemersvertrouwen daalt in derde kwartaal’ (15-8-2022) <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/33/ondernemersvertrouwen-daalt-in-derde-kwartaal>

stimuleer je ondernemers niet met het maken van een verduurzamingslag. Integendeel, dit soort belemmeringen kan een groeibreker voor de verduurzamingslag van het mkb betekenen en dat mogen we niet laten gebeuren. Ga als overheid pal naast de ondernemer staan en help het mkb met de verduurzamingslag.

Stop met het constant aan de knoppen van het (fiscale) beleid te draaien

Het stoort ONL en veel ondernemers dat er telkens visieloos aan de knoppen van met name het belastingstelsel wordt gedraaid. Voor een stabiel vestigingsklimaat is dit funest. Dit geldt des te meer in onzekere tijden voor ondernemers. Wanneer er zoveel op ondernemers afkomt, moeten er in ieder geval randvoorwaarden geboden worden waar ondernemers op kunnen terugvallen. Dat biedt tenminste nog enige mate van houvast. Vandaar dat ONL graag in herinnering brengt dat in het coalitieakkoord afgesproken is dat er een stabiel en voorspelbaar ondernemingsklimaat geboden wordt. Dit stemde ONL toentertijd hoopvol, maar helaas blijkt dat de daad niet bij het woord is gevoegd. Zorg er als overheid voor dat ondernemers niet telkens te maken hebben met fluctuerend beleid, veranderende tarieven en steeds strenger wordende regelgeving. Wanneer er permanente onzekerheid heerst, houdt de ondernemer, logischerwijs, liever de hand op de knip. En daar heeft niemand wat aan.

Stabiel en continu beleid zijn, in tegenstelling tot het huidige beleid, gunstig voor het ondernemingsklimaat, zo concludeerde het CBS al ruim tien jaar geleden². En dat is geheel in lijn met de conclusies van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, dat ook stelde dat voorspelbaarheid een cruciale factor is. Het mkb, maar ook grote bedrijven, zijn afhankelijk van het vermogen van de overheid om een gezond en consistent macro-economisch beleid te voeren³. Dan is er voldoende ruimte om te blijven innoveren en een lange termijnstrategie te ontwikkelen.

Een gunstig, betrouwbaar en voorspelbaar klimaat is een belangrijke reden voor bedrijven om zich ergens te vestigen. Ook verkrijgen ondernemers zo de zekerheid die nodig is om te investeren en in te zetten op bijvoorbeeld de energietransitie. Ondernemers willen verduurzamen, digitaal worden, hogere lonen betalen en inzetten op groei. Bovendien is een voorspelbaar beleid van groot belang voor het vestigingsklimaat. Alleen bij een stabiel beleid zullen startups en scale-ups eerder van de grond komen. Kortom, ondernemers zijn opzoek naar houvast. Het is bij uitstek de taak van dit kabinet om te zorgen voor een stabiel en voorspelbaar ondernemers- en vestigingsklimaat.

Verlies het Nederlandse verdienvermogen niet uit het oog

ONL vindt het tot slot zorgelijk dat het kabinet niet bezig is om de langetermijneffecten van zijn beleid te overzien. De rekening van het overheidsbeleid wordt telkens bij het bedrijfsleven gelegd, maar ondernemers moet je ook de gelegenheid bieden om het geld weer te verdienen zodat de economie een boost krijgt. Met een steeds hoger wordende belastingdruk wordt het verdienvermogen echter negatief beïnvloed. Hierdoor houden ondernemers steeds minder over om te investeren en innoveren. Zo wordt het lastiger om bijvoorbeeld het bedrijf te verduurzamen, maar ook om voldoende personeel aan te trekken en te groeien. In een periode waarin zoveel schuld is gemaakt, moet er voldoende ademruimte zijn voor mkb-ondernemers om Nederland uit de crisis te slepen.

Er komt een moment dat het geld op is en je het verdienvermogen schaadt. De aangekondigde belastingverhogingen tijdens Prinsjesdag komen ook nog eens op het slechtst denkbare moment. Bedrijven bezwijken onder de torenhoge energierekening. Om nog maar te zwijgen over de coronaschulden, de inflatie en de krapte op de arbeidsmarkt. Dit besef lijkt hier in Den Haag onvoldoende aanwezig te zijn. Verlies het Nederlandse verdienvermogen niet uit het oog.

² CBS, 'Het Nederlandse ondernemingsklimaat in cijfers 2011' (2011) <https://www.cbs.nl/-/media/imported/documents/2011/48/2011-i74-pub.pdf?la=nl-nl> p.20

³ Storey, D. 'Promoting entrepreneurship and innovative SMEs in a global economy: towards a more responsible and inclusive globalisation. In Second OECD Conference of Ministers responsible for Small and Medium-sized Enterprises (SMEs)', Istanbul (2004). p.15

